

ZUIDAFRIKAANSE LEKTUUR

ONDER REDAKTIE VAN
DR. W. J. VILJOEN

N° 3

OP REIS IN
HET ZUIDWESTEN

DOOR DS. W. J. CONRADIE

Prijs 1/-

ZUIDAFRIKAANSE LEKTUUR

Onder Redactie van Dr. W. J. VILJOEN

OP REIS IN HET ZUIDWESTEN

ZUIDAFRIKAANSE LEKTUUR

Onder Redaktie van Dr. W. J. VILJOEN

Deze serie beoogt goede en goedkope leesstof te bezorgen voor oud en jong, voor school en huis.

REEDS VERSCHENEN.

- No. 1. Ds. W. J. CONRADIE, **Ondervindingen van een jonge Predikant in Namakwaland.** Geïllustreerd. 9d.
No. 2. J. P. BOTHA, B.A., **Reinaert, de Jakhals.** Met 17 platen.
No. 3. Ds. W. J. CONRADIE, **Op Reis in het Zuidwesten: Brieven aan mijn Neef.** Met 13 platen. 2s.
No. 4. JUSTUS VAN MAURIK, **Jan Smees.** Met inleiding en aantekeningen door K. BONSMAN en W. J. VILJOEN. 9d.

Verdere nummers in bewerking.

PAS VERSCHENEN.

LONGMANS' KINDERVERHAALTJES

Bewerkt door Adv. D. G. CONRADIE, B.A., LL.D.

- Boek I. **Een verhaal van een Jakhals en de Ratvanger.** Met 22 Illustraties. 48 blz. Prijs 6d.
Boek II. **Sneeuwvitje en Andere Stories.** Met 6 Illustraties. 62 blz. Prijs 6d.
Boek III. **Jan en de Boontjeplant en Andere Stories.** Gebaseerd op de Verhalen van het "Rode Fairy Book." Met 16 Illustraties. 80 blz. Prijs 8d.

BOSVELD JOCK. Door SIR PERCY FITZPATRICK. Geïllustreerd door E. CALDWELL. Verkorte Schooluitgave, Vertaald door GUSTAV S. PRELLER. Schooluitgave, Prijs 1s. 9d. Prijsuitgave, Prijs 2s. 6d.

OU HENDRIK Z'N STORIES. Door K. L. en A. O. VAUGHAN. Met 12 Illustraties. 2s.

De Boeken op deze Lijst zijn bij de voornaamste Boekhandelaars van Zuid-Afrika te krijgen.

LONGMANS, GREEN, EN CO., 39 PATERNOSTER ROW, LONDEN,
NIEUW YORK BOMBAY EN CALCUTTA.

OP REIS IN
HET ZUIDWESTEN

DOOR
Ds. W. J. CONRADIE

Met 13 Illustraties.

LONGMANS, GREEN, EN CO.
39 PATERNOSTER ROW, LONDEN
NIEUW YORK, BOMBAY, EN CALCUTTA
1910

**GEDRUKT DOOR
WILLIAM CLOWES EN ZONEN, BPKT.,
LONDEN EN BECCLES.**

AAN
DR. W. J. VILJOEN,
STICHTER EN EREVOORZITTER,
EN AAN
AL DE LEDEN VAN *ONS SPREEKUUR*,
TE STELLENBOSCH,
WORDT DIT WERKJE MET DE MEESTE
BESCHEIDENHEID EN HOOGACHTING
OPGEDRAGEN
DOOR
DE SCHRIJVER

ZUIDAFRIKAANSE LEKTUUR

ONDER REDAKTIE VAN DR. W. J. VILJOEN

VOORBERICHT

“WAAROM leest u dan niet?”

“Wat zullen we toch lezen?”

Ziedaar twee vragen zo oud als Tafelberg!

Wordt er enerzijds vragenderwijs geklaagd, dat ons volk in 't geheel niet of veel te weinig leest, anderzijds wordt er vragenderwijs geantwoord, dat men niet weet wàt te lezen, dat er voor Zuid-Afrika en door Afrikaners zo goed als niets in leesbaar Hollands wordt geschreven, en dat wat van overzee komt, zo 't al in de smaak van een gewoon mens valt,—wat lang niet altijd het geval is—in de regel veel te duur is!

Zonder ons verder met deze kwestie in te laten, willen we slechts zeggen, dat tot de uitgave van deze reeks, waarvan het derde nummer hierbij gaat, werd besloten in de vaste verwachting, dat alle lichamen en personen, die zich beijveren in het belang van het Hollands in Zuid-Afrika, de uitgevers hartelik en metterdaad zullen steunen in hun eerlike en welgemeende poging om goede en goedkope zuidafrikaanse lektuur te helpen verspreiden.

Mogen ze in hun goede verwachtingen niet worden teleurgesteld, en moge dit nummer spoedig worden gevolgd door meer, als bewijs, dat het, in zake de leeslust, nog niet te laat is om zelf aan ons volk te smeren!

W. J. VILJOEN.

VOORWOORD

IN de vierde jaargang van *De Unie* verscheen van de hand van ds. W. J. Conradie een reeks van brieven, gericht aan zijn "Neef, de Redakteur," waarin treffende mededelingen worden gedaan van personen door hem ontmoet en plaats en door hem bezocht op zijn reis door het zuidwestelijk gedeelte van de Kaapkolonie.

Keurig vooral is de beschrijving, die hij geeft van de Kangogrotten. *Het Verhaal van Windvogel*, dat hieraan voorafgaat, behoort tot het beste, dat het boekje bevat. Hoofdstuk VIII is zo op z'n Windvogels gedacht en gezegd, dat men niet nalaten kan, de kunst van de schrijver, in het weergeven van de indrukken in de taal van de denkbeeldige ontdekker van deze grootse grotten, te bewonderen, en 't alleen betreurt, dat Windvogel, die blijkbaar wel heeft gedeeld in de bekende bespraaktheid van zijn ras, zijn aardig verhaal niet ietwat langer heeft weten te rekken!

We vertrouwen, dat ds. Conradie z'n boekje zijn weg zal vinden tot zeer veel huizen in het land, bijname in die gedeelten van de Kolonie, waarvan hij ons zulk een boeiende en opgewekte beschrijving geeft.

Voor de vererende opdracht brengt ondergetekende, ook namens *Ons Spreekuur* te Stellenbosch, de geachte schrijver zijn hartelijke dank toe.

W. J. VILJOEN.

LONDEN,
Desember 15, 1909.

INHOUD

I.

AAN HET STRAND	BLADZIJDE I
Jukskei — W. Liebenberg — Prof. Hofmeyr — De Bergen van Hottentotsholland — Van der Stel — Blikkieskost.	

II.

IN EN OM DE KAAPSTAD	9
Prof. Marais — Johan Van Riebeeck — Johannesburg en Kaapstad — Het Grand Hotel — Zeepunt — Ds. Brümmer — Oude Putten — Een Gezegde van Gladstone.	

III.

OP WEG NAAR GEORGE EN AANKOMST ALDAAR	16
Slinger — Van Kaapstad naar Worcester — Per spoor van Worcester — De Drakensteinbergen — Eerw. Kromberg — De Pastorie te George — Verwaandheid van sommige Reizigers.	

IV.

IN EN OM GEORGE	24
Houtnukiesland — George — School — Kerk — Lees- kamer — De oude Baken — Eerw. Meeser — Mej. Heyns.	

INHOUD

xi

V.

	BLADZIJDE
DOOR DE MONTAGUPAS NAAR KLIPDRIFT	31
Blanco—Het oude Pad—Onze Voorouders—Fraaie Tonelen—Een Beschonkene—De Spoortrein—Te North Station—Klipdrift—Ds. Van Wijk en vrouw.	

VI.

VAN KLIPDRIFT NAAR OUDTSHOORN	40
Gestrand—Mnr. Keller—Het Roken—Rijke Struis- koningen—Het Kerkgebouw te Oudtshoorn—C. Botha—Joden—Hans Pikeur.	

VII.

NAAR DE DRUIPKELDERS	48
Sam Hobbs—Grobbeelaarsrivier—Schoemanshoek— De lange Schoemanspoort—Hollands en Afrikaans— Kombuis—Kango—Kango Hotel.	

VIII.

DE GESCHIEDENIS VAN DE ONTDEKKING VAN DE KANGOGROTEN	56
Boesmantekeningen—Schoorsteen door de Heuvel— Windvogel.	

IX.

IN DE DRUIPKELDERS	63
Windvogels Nest—Kleedkamer—Badkamer—Kerk— Bruidskamer—Eetzaal—Slachthuis, Hart, Longen, enz.—Jonggehuwden—Tunnel—Nieuwe Bruidskamer Van Wassenaars Winkel—Kristallen Paleis—Salomo's Mijnen—Camera Pulchra—Ijskamer—Duivels Smidswinkel.	

	X.	
TERUG NAAR OUDTSHOORN		BLADZIJDE 80
Van Beers en Mark Twain—Ds. George Murray— Wijlen Ds. A. A. Louw.		
	XI.	
VAN GEORGE NAAR KNIJSNA		86
Per Kar—Fraaic Landstreek—Karnatera—Woodville Rooikraal—Wallace—De Handzak zoek—Gelukkige Kleurlingen—Regen—Knijsna—De Pastorie—De Kerk—Hoofden—John Benn.		
	XII.	
NAAR DE HOUTBOSSEN		97
De lieve Trein—Boonsoorten—De gevelde Geelhout- boom van Macartney—Fabrieken—Goevernements- plantages—Rinaldo en Malcolm—Wandelstokken— George Rex.		
	XIII.	
NAAR MOSSELBAAI		104
Naar Mosselbaaidal—Versjes in de Trein geschreven : Van George naar Mosselbaai—Schone Plaats met een heerlike Toekomst.		
	XIV.	
RIVERSDAL		110
Riversdal—Ds. Truter—Nieuwe Kerk—Zaal van de C. J. V.—Besluit.		